

Өртээ 2 көп.

кислороди херекселери буттандырып турар.
 «Зонд-7» станциянын ужулушукун траекториясынын херекселери баш бурунгаар санаттыгына чок. Телеметр информациясын баугаар азыра, станциянын бүгү системалары болгаш аппаратуразы чогулчылгаш ажылдап чоруур.
 Таарымтырыла-санала төвү келген мелдзелерин сайгар ажылды кылтып эгезген.

Өөрүшкүзү кыптып келир

Даг-дугу арыглар фабрика-нын чанында септелге мастер-каланын хамын ажилчы-нары мурнай токар Нүжү-гет Көк-Наран чедип келир. Ажыл-ишчи дааш-шимзенин бир дугаарында ол үндүрөр. Нарын станок оң башкарыл-ол. Эрилер кылар дээн узун тырышкан чидиг бизинге кээп дегген соонда доорай кес-кен эът дег үстүп чаштаар. Чагыс зай хемчээл-биле чоң-дурүп белеткэн эрилердер чыгына бээр.

Комбинаттың ийги зэлзэн-ге, транспорт цегинде септеп турар машина-техникага бол-гаш еске-даа черлерде дерл-гелерге хергелзери-биле кылып белеткэр чагылар Нүжүгет-тиң чанынга эңдерилер. Оон-моон келген жыы-буру чагы-ларнын хейүнден токарнын чы-гуу ижи новдээр. Ол-ла

Чагыт бүгүдэин айыттыгын хемчээл буугаар кылар апар. Оңк нэш чылдар улаштыр ажилдаан үезиниң дургузунда чагыс-даа үрей кылышыкын-нар турбаан дээрин ында мастер эш Панов мурнакчы-зынга чоргаарланмышаан, ба-дытпап чугаалаар. Ишке ынак ижиңиң арга-дуржугазын өөренимшаан, оон-биле чар-жып турарлар мында эвээш эвес. Бо бугурулгеге барык беш чыл ажыр ажилдаан то-кар Анатолий Вербицкий Нү-жүгет-биле социалистг чар-ыштыг.

Чурунта: токар Нүжүгет Көк-НАРАН.

Шалыпкыны китекди

Чамк, хөлгө чаңын салбас Чагыс чуртун эрес Оолак Эккватор тынн туткан Дити ажор башкарып чор.

Чаа тесип, ооаалап каан Чамнаачак еш-даштыз Кизиредир уулу алаан, Хишебир дескиндирди.

Чараш, бедик самосеа Чамнаа кээп тура дүшү. Чамна уруушу куюо болдур Эдир чуртун сала каалты.

Хамн мнаан солзээр дэштиң Каш-даа убаа дитип чадаан Ша ол оочке чалаачы кыс Чамны көргөш, мңай болду.

Самы-хэрэ ажыш кылган Чамн оолдун долу дыңам, Чаа куш-даа немешкен дег, Шалыпкыны китек берди. Ондар ОХЕМЧИК.

ЭРТЕМГЕ ҮНДЕЗИЛЭЭШ

Күрүне планын болгаш ху-лаалдерин чедипкиниң күүсөдире күш-ажылды өр-теме үндөзөлөргө организа-таарыны айтырылганын кичээлгэ салып чутула. Ил-чигаш комбинаттын партия комитети, профивиле органи-зацияны КЭО-ну калбаа-биле шигээдирин улаурун турар. Ам үеде «Тыва даг-дугу» күш-ажылды өртемге үндөз-өлөргө организаатарыны он үш чогаалчы болуу, чеди чөвү-леди ажилдап турар. Оларын ажил-чоруулааы бо талазы-биле тускай лабораторияны контролдо.

Болук бурзуу бугурулгенин калың-бир участогунга күш-ажылды эң таарымчалык ор-ганизаатарыны перспектив-ти планларын чогаалды, оңу боттангылар келген. Оон ажи-а-жылда комбинатта техниктиг депшилгенин, күш-ажылды бугурулгучуун бедилериниң айтырылганы чогулчалыг

ТУРА-СОУУ—ДАЙЫНЧЫ

Москваың автоурук институтунуң студентилер «Тыва даг-дугу» комбинаттын ийги зэлзенин тууунга ажилдаан бээр ай өрте берген. Ажил берге болгаш харысчалгалыг. Бистер чик ажил бода-ваан бис. Студентилерин туугу орад-тарын Төзөн чурттуң туугуларынче чо-руду тура, партия ажилдары коммуни-ст күш-ажылга кижилер база чурттуң ажилдарына эң-не чутула туугуларынга дузаны көргүзөр сорулганы салганын эки билдир бис.

«Тыва даг-дугу» комбинат — Тываны үлестүрүлгенин фундаменти. Студен-тилер даг-дугунун чуртка калдыг уеленин билдирер, ыңчанга тууга болуңуң энер-гиязын болгаш күжүн бүрүң-биле берип турарлар.

Бол корпустун фундаментиинин туугу шалыпчы объект кылар чарлаттыган. Ам оон бешки болуңуа бетон куттуган. Мында Борис Потановтуң уауртканы брига-да эки ажилдап турар. Бетоннуң машиналар туугу черинге улай-улай каан, ону кра-н-биле кудар черинче ачкан тура. Борне дыка кичээлгелер апар, оа ажилдап турда бетон коралас, дески куттунар.

Ээлчеге фундаментиинин адыгы бо-гу. Мында Волода Антонов олауулар-ны күргөн салып турар. Ажылда кажар

Хүлээлге күүсеттинер

В. И. Ленинниң төртүтү-ген хуьүден бээр 100 чыл болур оюнга болгаш Совет Тываның 25 чылынга алдар болдурган социалистг чар-ышка кирипкишаан, «Тыва даг-дугу» комбинаттын сеп-телге-механиктг цегиниң ажилчылары болгаш иже-нер-техниктиг ажилдакчыла-ры боттарына алган хүлээл-гелерин чедипкиниң күүсө-дир турар.

«Тыва даг-дугу» комбинат-тың цехтеринин аразынга калбарган социалистг чарыш-тың 1969 чылдың ийги квар-талында түндөдөргө комби-наттын профивиле комитети-ниң калбак хураалына чоотка чаа чутаалажып көргөн. Профивиле комитет чарыш-тың бирги черин СМЦ ээлзэн деп чагыс үн-биле шигипир-дээ.

Бистиг цегиниң коллектив ам бүдүч чыл дургузун-да чарыштын бирги черинде чуртп турар. Цехтин ийги зэлзенин анык септекиле-ри мурнакчы ажилдап турар. Николай Коноваловтуң уау-рун турары слесарь-дуузаа-лакчыларын бригаданын эки ажилды демдэгээр өөр-үчүг. Николай Александрович бодунуң күш-ажылга аныкшылдыг чоруу-биле бүгү кижилерин ажилга сорул ки-рип турар. Юльяда ажилдын күжү чедипшестер, бригадата 3-4 кижик артык турда бешин Коноваловтуң бригаданы бирги черин еске коллективтерге алыспаа болгаш планын 110 хуу күүсеткен. Ол бригадала таа киргөө ажилчылар Д. Дам-баа-лаа хоочун ажилчылар-наа туудайлар турар.

СМЦ-тин өскө-даа кескигу-нери база кызымач ажилдап турар. Чижээ, токарлар Н. Кирпизов, А. Вербицкий, К. Күжүгет олар ажи шыгы-дан артык ажилдап, болбаа-зыралыга фабриказын, рудникти, ТЭЦ-ти, транс-порттуң кол цехтериниң ча-гыларын бодунар-ла дүргө-ни-биле күүсөдирин орада-жып турарлар.

Электробоотка акт ервиң коммунистг күш-ажыл бри-гадазы эки ажилдап, ажил-ды дүргөн болгаш шыгарып кылдыр күүсөдир турар.

Бистин септекилеривис моон солгаар-даа социалистг чарышты мурнуку одуруу-н-га турар дээш, улам-на улуг күвөнишин-биле ажилдап турарлар.

П. ПАНОВ, СМЦ-тиң уаур мастера.

Билигилер немешкен

Кызыл хоорайда политех-никумун салбыраарынын би-рээш Ан-Довурак хоорайда каш чыл бурунгаар ажитты-ган. Оа өрелдиге черинде «Тыва даг-дугу» комбинатта ажилдап турар ажилчынар болгаш иже-нер-техниктиг ажилдакчылар мында бот-өре-диге-биле өөренип, казар бай-лактары болбаа-зыралынын талазы-биле тускай өртемни чедип ап турар.

Бо кезээки политехнику-мун техник-арыгакчылар бе-леткэр салбырын 25 кижик доо-зуп, шылгалдаларын че-диникиниң дуулааган. Олар-дан беш кижик беш демде-ктериг, артыкнары 4—5 дем-де-биле доо-зуп, диплом ажи-ларын күүсөдиринин үезин-де хамарышкан өртемгерге быжыг билигиниң бадыткаан.

Даг-дугу арыглар фабрика-нын төп бугурулге лаборато-риязын лабораториялары Л. Беспалова биле Л. Глебова, мастер Н. Кабанова, фабрика-нын электриги В. Илья олар политехникумунуң конуч эки өөр-елдигеги дооскан.

Оларын диплом ажилда-рын камгалаарында чедипки-ниң болурунга комбинаттын тускай артемилеринде Г. Ма-нанов, Б. Касаев, П. Чумша-ков болгаш класс уауртукчуу В. Брагин олар улуг дузаны чедирген.

Техниктиг арыгалага тала-зы-биле тускай артемилериг бо улуг бугурулге черинде ыңчаар немешкен.

В. ТОПОЕВА, политехникумунуң салбырында өөрелдиге өрелдечизи.

ЛЕНИНЧИ ЧАРЫШ—БОТТАНЫШКЫНДА

СЭКП-нин XXIII съездинин бол-гаш ВПСП-С-тиң апрель (1969) пленумунуң шигипирлерин амыл-ралга боттаныш-бышаан, база В. И. Ленинниң төртү-түнгенин бээр 100 чыл бол-лур юбилейинге, Совет Тыва-ның 25 чыл оюнга күш-ажыл-чы белектерлиг ужуражыр дээш, «Тыва даг-дугу» ком-бинаттын ажилчыларын, иже-нер-техниктиг ажилдакчыла-ры республикада калбарган бүгү улустун социалистг чар-ышынның өрелдечилери бол-ган.

Комбинаттын коллектив 1969 чылда 8 млн. кире рубльдиң барааныг продуа-цияны белектерип сайтар, 26,5 муң тонна даг-дугун бү-дүрер, 1277 муң рубльдиң орулгазын алыр планын.

Бо улуг болгаш харысчал-галыг сорулганы шигипирле-ринге кол черин ленинчи со-циалистг чарыш ээлээр ужурулуг. Комбинатта 39 бри-гада, 17 ээлчег, 23 ажиак, 2 цех коммунистг күш-ажыл дээш чарышп турар. Комбинат-та коммунистг күш-ажылды шалыпчыларын саны чыл бугура өзүп турар. Бо чылын коммунистг күш-ажылдын шалыпчылары деп белик атты 340 кижиге тывыскап, 1980 ажит кижик коммунистг күш-ажыл дээш шимчээшкине хаара туттуган.

Социалистг чарышты ханы уткалыг, бедик салалдыг, дээштиг кылдыр уауртуу тала-зы-биле цехтерде профивиле комитети чамык тодаргай хемчеглерин ап чуртуса. Ма-наа рудникте местком (зарга-зы эш В. Даржаа), ТЭЦ-те местком (заргазы эш С. Ка-банов), фабрикада фабком (эш К. Блум), транспорт цегинде цехком (эш И. Чижик), төп септелге лаборатория-нда цехком (эш В. Жунегова) олар хамаржыр. Профивиле-дин месткомнары, цехкомнар

КЫЗЫЛ ТУК — АРЫГЛАКЧЫЛАРДА

Районунуң үлестүр бугурулгелериниң, туугу болгаш транспорт организа-таарынын 1969 чылдың ийги квар-талында социалистг чарыштын чур-чугун, СЭКП Барыш-Хемик райкому база райбүкүсөм «Тыва даг-дугу» комбинаттын партия-ажыл-агый ажи-тывының хураалына апарып тывыскап.

Ийги кварталда чедип алган чедипки-нери дээш арыгакчылар коллектив-ге партия райкомунуң база райбүкүсөм-нун шилчир Кызыл тутун «Тыва даг-дугу» комбинаттын партия-ажыл-агый ажи-тывының хураалына апарып тывыскап.

Л. БАДЫ-САГААН.

Сорулгагыс улуг

Фабриканын ийги ажилы механика болгаш энергия ал-банарынын канчаар ажилда-нындан кол хамаржыр. Чүл дээрге, нарын дериг-херексел-деринг кол болгаш үрүмк септелгенин чогуур үезинде чорууда, чаа техниканы бугу-рулгеге шигээдир дээш оон-даа еске ажилдарны бо кол-лективтер кылар ужурулуг. Олар боттарына хамарышкан албан хүлээлгенин эки күсө-дип илгекин демдэгээр хе-рек.

Чижээлээрге, механика ажи-ланының ажилчылары чыл дургузунда 82 муң рубльдиң чаа техниканын шигээдир дээш хүлээлгенин ыракта ажыр күсөткен. Олар даг-дугу арыглар ийи нарын хе-рекселди тургускан, ону шиг-гээдип алырынга 123 муң рубль чарыгдаттыган. Оң ачызында фабрика ийитизи-би-ле күрүне планын ажыр күү-седир аргалыг болган. Чыл-дың баштайгы айларында ме-ханика албанының ажилчы-нары слесарлар эштер М. Смирнов, С. Богорцев, Н. Хер-тек болгаш оон-даа ескелер чаа дериглерин дүргөн ажил-лаа кириер дээш онза кү-женишиниң ажилдааннар. Олар чамдыкта ийи ээлчегни беэин улаштыр ажилдап тур-ган. Үстүнде айтыттыган эш-терниң кызымач күш-ажы-лын ачызында эки көргү-зүлгенин чедип ап турар бис.

Сөлгү үеде даг цегинден кээп турар руданын шынары багай болганындан хей чиг-этти ажилдап кылырының арга, курдасыларын тывар дээш элзэн ажилдарны кыл-ган. Сортууг даг-дугун ажил-дап кылырынын хемчээлин ку-дулатпас дээш ыңдыг хемчег-лерин алган. Бо херекке элек-трониканы Р. Хатынов, сле-

Уйукпаа, септелге-механи-стг пехте К. Көк-Кара, И. Тапова, В. Зубенко, рудникте А. Бельников, Д. Болат, Х. Чамбал, С. Доможаков, О. Дөр-бет-оол болгаш ескелер-даа хамаржыр.

Илчээлжөк бистиг ажилы-выста чептерини болгаш ам-даа чедир шигипирлеттинмээн чүүдлерин айтыр херек. ОРС-та, чуртталга-коммунал эрге-лел пегинде социалистг чар-ыштын дээштиг салдары ку-лу, күш-ажылдын организа-таашкыны чалыс денелде турбушаан. ОРС-та салыг ажилдакчыларыны ажилдап үнер болгаш кирер чоруу ды-ка хей. Бо хүнерде 30 ажит салгыны, столова ажилда-кчылары негетинин турар.

Салгыны болгаш ийитиниң чептенилге чериниң хей-ни-ти контролдерин бирги чар-тык чылда чептес ажиллаан. Ногаа шыггаар складтар мын-чага чедир кышкы байдаллар-га таарыштыр септетинмээн, ОРС-тын складтарын чыгып-биле хандылар чыгып-трасса-а-зын септелгени ателзевен.

Чуртталга бажынаарын септелгенин оожум чорууду келгениндан бирги чарык чылдың планын күсөттинмээн. Септетинген чуртталга ба-жынаарынын шынары куу, чарыгалан ажи-хөргөниң түңү хей болуп турар. Э 1 кале-столоваяның капитал септелгени ай ажит үеңиң иштинде чорууду келгеш, чүг-ле июль 27-де ажитталга кириген.

Пролетариятын улуг баш-тыкчымы, Совет күрүнениң үн-дөзүлгени болгаш тургузуу-чуу В. И. Ленинниң 100 чыл болур юбилейинге төлөстиг ужуражыр дээш чарышты бугу-рулгенин бугу-ле адылар-ына калбарып тургаш, күш-ажылч чаз-аза чедипкини-нерге бүгү ажилчыларын мобилизаатары профивиле комитеттеринин хуудуугу хү-лээлгези болур.

Х. КЕСТИЕНА, «Тыва даг-дугу» комбинатта каттышкан профивиле комитетиниң инструктору.

Х. КЕСТИЕНА

Культуразын болгаш эстетика-зын бедилер дээш еске-даа ажилдарны боттандырар хем-чеглерин ап турар бис.

Чыл төңүзүңге чедир ам-даа 500 тонна унелиг мате-риалды төрзөн чуртка бээр дээн сөзүстүү ээлээр бис.

Н. БЛУМ,

ЧУРУНТА: (Солгай таладан) рудникте коммунистг күш-ажылды механистг-экскаваторштер ажилдакчыны кескигувер Николай Сили биле Юрий Петров олар бирги чартык чылда даг руданын казып, машиналарга чүдүрер дээлгезин 108 хуу күүсеткен.

ИЙИ ДАКШЫР

теплоход чоруккан. Черныш үстүкү кызылдын ханы зоналарынын геология шпичтөлөрүн дегелей ассоциациянын мындаа чаа Иркутскиге ажиттыганы ээлчегай XII сессиянын киржикчилери ол теплоходтар биле чорукка. Оларын аразында Совет Эволюцияны, Бельгияны, ГДР-нин, Канаданын, Польшанын, АКШ-нын, Франциянын, ГДР-нин, Чехословакиянын болгаш өскөдө турттарын сурагыз артемен-геологтары бар. Эртемендер ол аял-чорукт үзүндө Байкал эртериянын тер бүдүкү-биле, мында бистия геологтарыныс чорукту турар шпичтөлөрдө.

Даштын турттардан белгелертемендер Байкал эртерияныде ховар да бүдүмдери суорунал, аял-чоруктун организастаттыганы демделген турар.

Чүгө бистия өңүт өндүктөривистия кичөөней салым турарынын болгаш чагай кузедияны ачында кайтамчык суорууначгы, конуча ажитгыт бо аял-чорукту кыл аралгыл болган бис — деп, черпик үстүкү кызылдын ханы зоналарынын геология шпичтөлөрүн дегелей ассоциациянын тингиле секретары, Лбж университетинин профессору Пель Мишас чыгаалаа.

Билчиг ан чад бийднийг
келсэн спортуу урууны тгп
алдм-дур деп бодол алаж мен.
Оон ол «конкурс сонгуураанын
уруу боду-ла «тгптал келср»
болжмжкж. «Уран хгсг-гнр-
н» м-лал-ла куусебур про-
грамж тггэлэ-биле маржм-
дггмжн бгштэйг тгнур грт-
гнр сгдэе 183 тггелэгс с-
гнлч агажш, 183 тггелэгс
апарчмнр— курчгч тггур
оон кггчгч Натглыг Огчгжн-
кжлэ, ССР-нш кубужуу ал-
гнл. Агстрггн спорчтууу Ал-
ла загсгнла болжш оон-да
гскелср болжн. (39 гж тгг-
нелдгнр бгштэй чггбт ал-
гнл уш гжмжмжмг дггелг
чггнцгнну Керпужгнла мжр-
нш куушгч чггшкшгшл бгс-
гнл— 1835 тггелэгс сгннч
агажн).

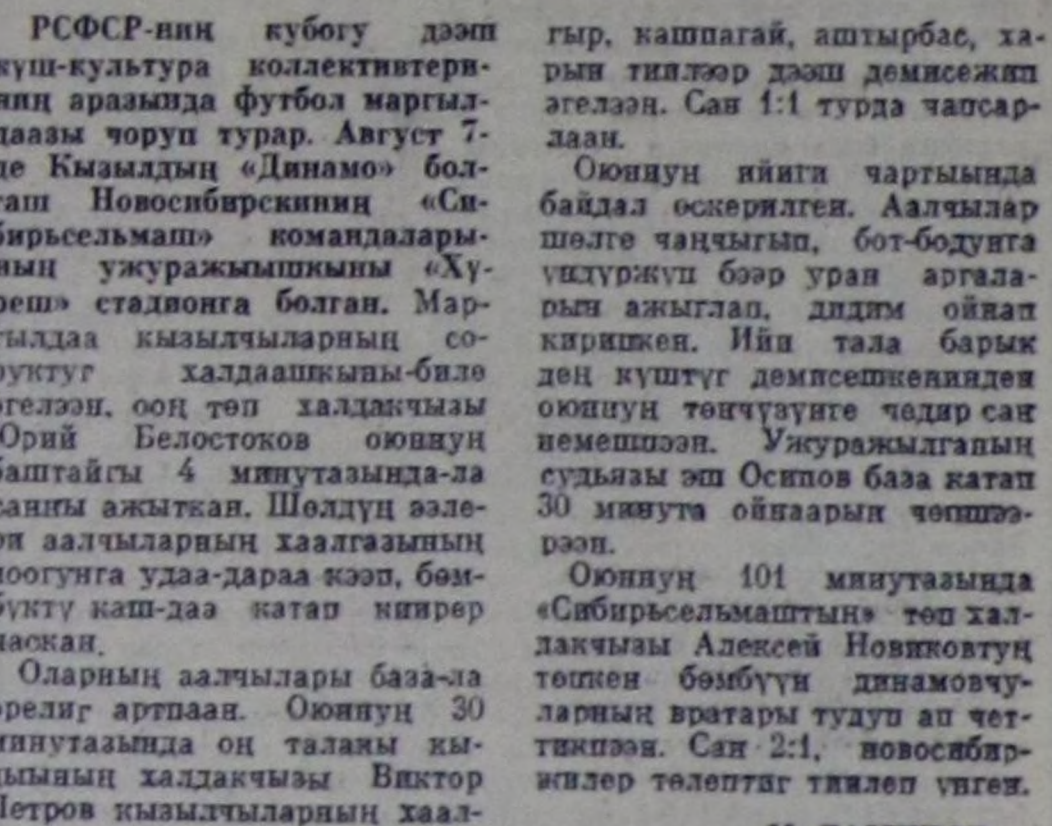
[illegible]

«Белоруссияда» келген
ур-белдиз чок тамашым.
Он чек харам. Микенди
муртал тап. Мыйдак бу
дурт ортука, шоколон до
каш, ем инстигука кирер
тур тур. Ава, аваам шолуу
спорт-аа кымыл чорбан,
акмыла тарым канол-биз
десмелээр болаам мындаа чаа
«Белоруссиянын» куртка-же
«институдунун» комодалы-
чыла республиканын ийши
чери алган. Уруу урам
синастиката консулгудай болу
бээр теярылаа болган. Шко-
лаа «Күш-ажылы кураамер
команданын» тренери Людмила
Васильевна Месник чебип кел-
ген. Ушкы кластын уяткан
куратор болууну элзеп той
куратору уруу гимназияга
секециялыш кирип келген
деп, ош калганын тегекем ки-
нар.

— Мааң дегенсээр кижим—
Людмила Овчинникова: ош
синастиката кымыр таан-да
сонуу-кымыр, чарам, чаптан-
чы. Ленин Кавказдын зооту-
шымчылганын кымыр
көргүзүлери консулганын
элзичини, элти. Чыжгазээр
же, фишуржыларынын чарам
көргүзүлөр кымырнын уяе-
лы тодараларга тускай ку-
ружунун бисте доктаатгымна-
лы арай харадаанын-дыр.
Судбалар көргүзүлеринын чу-
ле аралган, алдобай болу
бээрин-не санаар-дыр. Спорт
синастиканыннын мержежиси
мынчадыр-ла элзеш-бичелеп
туреаш чебип алган, мындаа
иш-тур бист ишим— деп, Пра-
добуну бодаларын бевесдо
доогуч турга чыгалады.

Тыла АССР-ниң Министрлер Чөвүлэхиниң чанында спорт болгаш күш-культура комитединиң даргасынын ораакчызы, спорт мастери,

алдыккан, чон ортузунга ор-
ганизас-массалык ажылды эки
орудун шышаар кижилери
тургускан. Бора-Тайга, Хер-
тайга, Киров салбырларда
окоаларда күш-культура
ачкыялары Оордак Борбак,
Угулар Акер-оо, Тыркы Ба-
ы-Байыр оларга туруткан ко-
мететтер эки ачылдап келген.
Маргылдааларга киржир
портучуларын кезигун дамы-
рыкы ымаан-да хавыртыгын
олтурчине кизнегитини салып
турар бис. Ол чорук спортчу-
ларын харыс-салгазын беди-
луп турар.

Баян, Шетинкин—Красенко куучулуу, бажын № 3. ТЕЛЕФОННАР: Редакторун 24-63, редакторун оралкычылар килдизини 35-24, харыскалгый секретарын 23-35, партияж айма ырыал килдизини 23-54, культура килдизини килдизини 21-47, улетун килдизини 22-64, чагаа баса совет тургузу килдизини 21-27, информация килдизини 41-75, корректорларын 27-41, Солун келбей барганла 32-75 телефонче долгаар.